14. अनारकिाया जजि्ासा

Question 2:

अधोलिखितानां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत-

(क) कस्या: महती जिज्ञासा वर्तते?

(ख) मन्त्री किमर्थम् आगच्छति?

(ग) सेतो: निर्माणं के अकुर्वन्?

(घ) सेतो: निर्माणाय कर्मकरा: प्रस्तराणि कुत: आनयन्ति?

(ङ) के सर्वकाराय धनं प्रयच्छन्ति?

Answer:

(क) अनारिकाया: महती जिज्ञासा वर्तते।

(ख) मन्त्री सेतो: उद्घाटनार्थम् आगच्छति।

(ग) सेतो: निर्माणं कर्मकश: अकुर्वन्।

(घ) सेतो: निर्माणाय कर्मकरा: प्रस्तराणि पर्वतेभ्य: आनयन्ति।

(ङ) प्रजा: सर्वकाराय धनं प्रयच्छन्ति।

Question 3:

रेखांकित पदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं करूत-

(क) <u>अनारिकाया:</u> प्रश्नै: सर्वेषां बुद्धि: चक्रवत भ्रमति।

(ख) मन्त्री सेतो: <u>उद्घाटनार्थम्</u> आगच्छति।

(ग) <u>कर्मकरा:</u> सेतो: निर्माणम् कुर्वन्ति।

(घ) <u>पर्वतेभ्य:</u> प्रस्तराणि आनीय सेतो: निर्माणं भवति।

(ङ) जना: <u>सर्वकाराय</u> देशस्य विकासार्थं धनं ददति।

Answer:

(क) कस्या: प्रश्नै: सर्वेषां बुद्धि: चक्रवत भ्रमति?

(ख) मन्त्री सेतो: किमर्थम् आगच्छति?

(ग) के सेतो: निर्माणम् कुर्वन्ति?

(घ) कुत: प्रस्तराणि आनीय सेतो: निर्माणं भवति।

(ङ) जना: कस्मै देशस्य विकासार्थं धनं ददति?

Question 4:

उदाहरणानुसारं रूपाणि लिखत-

विभक्ति:	एकवचनम्	द्विचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	पिता	पितरौ	पितर: (पितृ)
	....	भ्रातरौ	.... (भ्रातृ)
द्वितीया	दातारम्	दातारौ	दातृन् (दातृ)
	....	धातारौ	.... (धातृ)
तृतीया	धात्रा	....	धातृभि (धातृ)
	....	कर्तृभ्याम्	.... (कर्तृ)
चतुर्थी	नेत्रे	नेत्राभ्याम्	नेतृभ्य: (नेतृ)
	विधात्रे	....	विधातृभ्य: (विधातृ)
पञ्चमी	कर्तु:	कतृभ्याम्	कर्तृभ्य: (कर्तृ)
	....	....	हर्तृभ्य: (हर्तृ)
षष्ठी	पितु:	पित्रो:	पितृणाम् (पितृ)
	....	भ्रात्रो:	.... (भ्रातृ)
सप्तमी	सवितरि	सवित्रो:	सवितृषु (सवितृ)
	अभिनेतरि	....	.... (अभिनेतृ)
सम्बोधनम्	हे जामात:!	हे जामातरौ!	हे जामातर: (जामातृ)
	हे नप्त:!	....	.... (नप्तृ)

Answer:

विभक्ति:	एकवचनम्	द्विचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा	पिता	पितरौ	पितर: (पितृ)
	भ्राता	भ्रातरौ	भ्रातर: (भ्रातृ)
द्वितीया	दातारम्	दातारौ	दातृन् (दातृ)
	धातारम्	धातारौ	धातृन् (धातृ)
तृतीया	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभि (धातृ)

	<u>कर्त्रा</u>	कर्तृभ्याम्	<u>कर्तृभि</u> (कर्तृ)
चतुर्थी	नेत्रे	नेत्राभ्याम्	नेतृभ्य: (नेतृ)
	विधात्रे	<u>विधातृभ्याम्</u>	विधातृभ्य: (विधातृ)
पञ्चमी	कर्तु:	कतृभ्याम्	कर्तृभ्य: (कर्तृ)
	<u>हर्तु:</u>	<u>हर्तृभ्याम्</u>	हर्तृभ्य: (हर्तृ)
षष्ठी	पितु:	पित्रो:	पितृणाम् (पितृ)
	<u>भ्रातु:</u>	भ्रात्रो:	<u>भ्रातृणाम्</u> (भ्रातृ)
सप्तमी	सवितरि	सवित्रो:	सवितृषु (सवितृ)
	अभिनेतरि	<u>अभिनेत्रो:</u>	<u>अभिनेतृषु</u> (अभिनेतृ)
सम्बोधनम्	हे जामात:!	हे जामातरौ!	हे जामातर: (जामातृ)
	हे नप्त:!	<u>हे नप्तरौ!</u>	<u>हे नप्तर:</u> (नप्तृ)

Question 5:

कोष्ठकेभ्य: समुचित पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

(क) अहं प्रात: .... सह भ्रमणाय गच्छामि। (पित्रा । पितु:)

(ख) बाला आपणात् .... फलानि आनयति। (भ्रातु: । भ्रात्रे)

(ग) कर्मकरा: सेतो: निर्माणस्य .... भवन्ति। (कर्तारम् । कर्तार:)

(घ) मम .... तु एतेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि अददात्। (पिता । पितर:)

(ङ) तव .... कुत्र जीविकोपार्जनं कुरुत:? (भ्रातर: । भ्रातरौ)

Answer:

(क) अहं प्रात: <u>पित्रा</u> सह भ्रमणाय गच्छामि।

(ख) बाला अपणात् <u>भ्रात्रे</u> फलानि आनयति।

(ग) कर्मकरा: सेतो: निर्माणस्य <u>कर्तार:</u> भवन्ति।

(घ) मम <u>पिता</u> तु एतेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि अददात्।

(ङ) तव <u>भ्रातरौ</u> कुत्र जीविकोपार्जनं कुरुत:?

Question 6:

चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषात: पदानि च प्रयुज्य वाक्यानि रचयत

धारयन्ति बाला: वसयानम् छत्रम् ते आरोहन्ति वर्षायाम्

Answer:

बाला वर्षायाम् छत्रं धारयन्ति।

ते वसयानम् आरोहन्ति।

ते छत्रम् धारयन्ति

वसयानस्य एक: चालक: अस्ति

Question 7:

अधोलिखितानि पदानि आधृत्य वाक्यानि रचयत् –

(क) प्रश्ना: ....

(ख) नवीन: ....

(ग) प्रात: ....

(घ)आगच्छति ....

(ङ) प्रसन्न: ....

Answer:

(क) प्रश्ना: – ते प्रश्ना: पृच्छन्ति।

(ख) नवीन: – स: नवीन: पाठ पठति।

(ग) प्रात: – अहं प्रात: अध्ययनं करोमि।

(घ) आगच्छति – स: ग्रामात आगच्छति।

(ङ) प्रसन्न: – अहं प्रसन्नोऽस्मि।